

УДК 316.62:330

Григоревська О.О., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

ВІРТУАЛЬНИЙ ОБМІН ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ІНТЕГРАЦІЇ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

У сучасних умовах глобальної цифрової трансформації та посилення міжнародної взаємодії освіта постає одним із ключових інструментів інтеграції та міжкультурного діалогу. Після 2022 року в Україні та світі спостерігається активне зростання інтересу до стратегічних освітніх моделей, що забезпечують міжнародну співпрацю без фізичної мобільності. Однією з найефективніших моделей такого типу є віртуальний обмін (Virtual Exchange, VE) – структурована форма онлайн-взаємодії між студентами й викладачами з різних країн, спрямована на розвиток міжкультурної компетентності, глобальної обізнаності й професійних навичок.

Науковці відзначають, що віртуальні обміни поступово перетворюються на важливий стратегічний інструмент інтеграції освітніх систем, інституцій і культурних спільнот. Зокрема, у роботі С. Костюк підкреслюється, що VE сприяє формуванню міжкультурної комунікативної компетентності в онлайн-середовищі завдяки поєднанню методик інтерактивної взаємодії, колаборативного навчання та цифрових технологій. Автор робить акцент на методичних підходах до організації віртуальних обмінів, серед яких – використання інтегрованих платформ, синхронних і асинхронних форматів комунікації, рефлексивних завдань і проектної роботи, що дозволяє студентам ефективно долучатися до процесів міжкультурної комунікації незалежно від фізичної відстані [1].

Подібні висновки демонструє дослідження Ю. Лавриш, К. Галацин та А. Фещук, присвячене впровадженню інновацій у міжкультурну освіту на основі досвіду реалізації VE-проектів. Автори показують, що системна інтеграція віртуальних обмінів у навчальні програми сприяє зростанню академічної мотивації, розвитку критичного мислення, формуванню навичок глобальної комунікації та підвищенню рівня англійської мови. Важливим є й те, що VE дозволяє українським студентам зберігати активну міжнародну включеність в умовах обмеженої фізичної мобільності, спричиненої воєнним станом [2].

Особливу роль у становленні віртуальних форматів міжнародної взаємодії відіграють моделі віртуальної мобільності, що розглядаються у роботі К. Пічик, О. Гуменної та Л. Човнюк (2020). Хоча дослідження передувало подіям 2022 року, його аналітичні висновки залишаються актуальними: автори доводять, що віртуальна мобільність є інноваційним підходом до навчання, який забезпечує доступ студентів до міжнародного досвіду, ресурсів та академічних практик, не вимагаючи фінансових витрат на поїздки. Автори підкреслюють, що VE як форма мобільності здатна долати соціальні, економічні й географічні бар'єри, що робить її інструментом рівного доступу до глобальної освіти [3].

Окремим аспектом розвитку віртуальних обмінів є інституційно-економічні умови, у межах яких здійснюється міжнародна взаємодія. У статті О. Аксьонової та О. Яценко досліджуються механізми підтримки міжкультурної комунікації в умовах трансформації міжнародних відносин. Автори зазначають, що цифрові формати співпраці, включно з віртуальними обмінами, стають частиною ширших економічних і політичних процесів інтеграції. Вони не лише сприяють міжкультурному діалогу, а й формують нові моделі

економічної взаємодії, сприяють розвитку людського капіталу та модернізації освітніх інституцій [4].

Міжнародний вимір віртуальних обмінів розкрито у дослідженні Л. Євдокимової-Лисогор та ін., де аналізуються можливості цифрової міжнародної освіти у формуванні міжкультурної компетентності та глобальної обізнаності студентів. Автори підкреслюють, що VE є ефективним інструментом розвитку soft skills, міжкультурної чутливості, толерантності та вміння взаємодіяти в полікультурних середовищах. Згідно з їх висновками, вплив віртуальної міжнародної освіти має не лише освітній, а й соціальний характер, оскільки сприяє інтеграції різних культур і формуванню спільних цінностей глобального співтовариства [5].

Узагальнюючи аналіз наукових джерел 2020–2025 років, можна стверджувати, що віртуальний обмін поступово стає важливим елементом стратегічного розвитку національних і міжнародних освітніх систем. VE сприяє:

розвитку міжкультурної комунікативної компетентності, необхідної для ефективної взаємодії у глобальному суспільстві;

розширенню можливостей міжнародної академічної мобільності, незалежно від географічних і політичних умов;

інтеграції України у світовий освітній і культурний простір, зміцнюючи її участь у міжнародних навчальних проєктах;

формуванню навичок XXI століття, зокрема критичного мислення, колаборативності, цифрової грамотності та глобальної обізнаності;

зміцненню міжкультурного діалогу, що є фундаментом сталого суспільного розвитку.

Отже, віртуальний обмін постає не лише інструментом освітньої взаємодії, а й стратегічним механізмом інтеграції, який відкриває нові можливості для міжкультурного діалогу, сприяє створенню спільного інформаційного та культурного простору, а також забезпечує сталий розвиток глобальної співпраці.

Список використаних джерел:

1. Костюк С. С. (2025). Методичні аспекти формування міжкультурної комунікативної компетентності в віртуальному середовищі в процесі реалізації програм віртуальних обмінів. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (19). <https://doi.org/10.5281/zenodo.16659279>
2. Лавриш Ю., Галацин К., Фещук А. (2025) Інновації у міжкультурній освіті: досвід віртуальних обмінів. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2025. №7. С. 80-84. [https:// DOI 10.32782/ped-uzhnu/2024-7-14](https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2024-7-14)
3. Пічик К.В., Гуменна О.В., Човнюк Л.Ю. (2020) Віртуальна мобільність як інноваційний підхід у навчанні. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. № 4 (14). 42-52. [https://DOI: 10.15276/EJ.04.2020.6](https://doi.org/10.15276/EJ.04.2020.6). DOI: 10.5281/zenodo.4439009.
4. Аксьонова, О.В., Яценко, О. М. (2025). Інституційно-економічні механізми розвитку міжкультурної комунікації в умовах трансформації міжнародних відносин. «Економіка та суспільство», № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-173>
5. Yevdokimova-Lysohor, L., Semeniuk, S., Sherehii, A., Zhytnik, T., & Snigovska, O. (2025). *Enhancing Intercultural Competence and Global Awareness through Digital International Education. International Journal on Culture, History, and Religion*, 7(SI1), 140–158. DOI: 10.63931/ijchr.v7iSI1